

Když česká média zaplavila zpráva o tom, že „Höschl donášel StB“, domníval jsem se, že jde o jmenovce předního českého psychiatra Cyrila Höschla, s nímž jsem se poprvé setkal nad knihou rozhovorů v létě roku 2003. Nedokázal jsem si vůbec představit jakoukoli jeho „kolaboraci“ s StB, neboť jestliže něco profesor Höschl opravdu z duše nemá rád a odpouští druhým jen těžko, pak je to právě bezzásadovost, lhaní a podvádění. Ale to by určitě lépe, a především plastičtěji, dokázali vykreslit ti, kteří s ním tráví nejvíce času, tedy jeho spolupracovníci z Národního ústavu duševního zdraví a samozřejmě rodina. Pustil jsem se tedy do čtení dostupného svazku, který na Cyrila Höschla vedla Státní bezpečnost. Nepříliš rozsáhlý svazek lze totiž vcelku snadno objevit na internetu, přičemž medializovaná zjištění obsahuje volně dostupný svazek beze zbytku. Nevyplývá z něj ovšem ani v nejmenším, že by Höschl na kohokoliv psal udání či porušoval lékařské tajemství a sděloval estébákům cokoli o zdravotním stavu svých pacientů. A co je nejpodstatnější, komunistické tajné policii se nikdy neupsal. To, co lze z dokumentů vyčíst, by měli komentovat nestranní odborníci, věnující se činnosti represivních složek doby minulé, a ne zaujatí radikálové. Sám jsem v životě přečetl sice jen dva několika set stránkové svazky vedené Státní bezpečností, ale i tak mohu zcela zodpovědně napsat, že „udavačství“ v nich mělo docela jinou tvář než tu, která se mi vyjevila při četbě zápisů ze schůzek estébáků s Höschlem. V médiích ovšem zaznívalo něco docela jiného.

Během jediného dne byl stvořen obraz „nepříliš odvážného“, „chorobně ambiciózního“ a „Státní bezpečnosti udávajícího Cyrila Höschla“, jak jej popsal pro Aktuálně.cz historik Radek Schovánek. Ve veřejném prostoru se tak tento badatel dopustil neuvěřitelně hrubého faulu, když se pustil do kádrování na základě estébáckých zápisů. Bez znalosti Höschlovy životní cesty a osobnosti jde zkrátka o sprosté urážky. A se znalostí obojího se jedná o sprosté urážky na druhou.

Za dobu, co znám Cyrila Höschla osobně, prokázal velkou odvahu hned několikrát. Uvedu alespoň jeden příklad za všechny. Dokázal jít proti proudu a do těžko popsitelného rizika, když doslova na zelené louce vybudoval unikátní vědecké pracoviště – Národní ústav duševního zdraví (NUDZ) v Klecanech, který si mnozí kolegové novináři pohříchu dodnes pletou s psychiatrickým lůžkovým zařízením. Ano, NUDZ má skutečně svou menší klinickou část, která je ovšem neoddělitelná od té hlavní – vědecké. Nebýt Höschlovy odvahy v době, kdy mu žádný ministr ani předseda vlády nepoklepal na rameni a nenabízel podporu (spíše naopak), nemáme v České republice zcela unikátní pracoviště, jehož význam pro naše duševní zdraví plně doceníme až za mnoho let. Jde o laboratoř psychiatrie budoucnosti, v níž pracují přední čeští psychiatři a kde je pacientům poskytována špičková péče. Autor těchto řádek může totiž svá tvrzení opřít o osobní zkušenost. A to jak novinářskou, tak i patientskou. Lékaři, psychologové a sestry NUDZ mi totiž pomohli na sklonku roku 2015 překonat nejtěžší depresivní ataku v životě, přičemž jsem se již nikdy a nikde nesešel s takovou úrovní profesionality v poskytování psychiatrické péče. Pokud by si

snad někdo myslel, že má hospitalizace měla poněkud „jiné parametry“, protože přece znám ředitele ústavu, hluboce by se mýlil. Všem spolupacientům se dostávalo stejně profesionální péče, zahrnující kromě běžných metod skupinovou i individuální psychoterapii, špičkovou psychoedukaci (!), ergoterapii, rehabilitaci, relaxaci a především opravdový zájem o projevy bolestí duše ze strany personálu. Tolik tedy k zatím posledním výsledkům práce „nepříliš odvážného“ Cyrila Höschla.

Schováňkova slova o Höschlově „chorobné ambicióznosti“ pak působí doslova jako citace z kádrového posudku. Nejprve je třeba poznamenat, že pokud by Cyril Höschl opravdu byl „chorobně ambiciózním“ člověkem, nikdy by se mu nepodařilo okolo sebe soustředit stabilní tým špičkových psychiatrů, schopných dlouhou řadu let vzájemně spolupracovat (rozuměj „dělat společně vědu“). Spíše by Höschl přijal první nabídku ministerského postu, což jak víme opakovaně odmítl, a své kolegy i rozpracované projekty by ponechal jejich osudu. „Chorobně ambiciózní“ člověk totiž není schopen dlouhodobě rozvíjet, posilovat a kreativně vést tým lidí, což vám potvrdí většina psychologů. Jenomže v manažerských dovednostech Cyril Höschl nadmíru vyniká. A k tomu se dokáže autenticky těšit z úspěchů svých kolegů, z nichž mnohým v počátcích pomáhal profesně (vy)růst.

Vyvstává tak otázka, co se nejen za Schováňkovými slovy doopravdy skrývá. Jednu z možných odpovědí nám paradoxně dávají ti, kdo na profesora Höschla začali ze dne na den veřejně plivat jed. Kombinace sebevědomí, širokého vzdělanostního záběru, schopnosti rychle analyzovat a poutavě vyprávět, může v kombinaci s úspěšnou kariérou, popularitou a nemalým prostorem v médiích vzbuzovat u některých lidí závist. A také ji vzbuzuje. Řada lidí pomlouvala Höschla za bukem například pro jeho názory na migraci. Pokud vím, nikdo z udatných kritiků se ovšem neodvážil obhájit své odlišné názory v otevřené diskusi přímo s Höschlem. Teď se ovšem situace změnila. Zbabělci vystoupili ze stínu. Mají pocit, že konečně získali mandát k tomu, aby si s „udavačem“ vyřídili účty. Například prostřednictvím vulgárních a tupých statusů na Facebooku, za něž by jindy sklidili bouři kritiky nebo posměchu. Nedivil bych se proto, kdyby na začátku celé „kauzy“ stála jen obyčejná lidská závist, protože předložené důkazy rozhodně neusvědčují profesora Cyrila Höschla z „udavačství“. Podobně jako žádný z „žalobců“ neprokázal směrem k Höschlovi elementární touhu po poznání pravdy.

Jeroným Janíček

30. 11. 2019